

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-O.431.4.2017.MCz

Warszawa, 17 sierpnia 2017 r.

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Płoniawach-Bramurze
06-210 Płoniawy-Bramura**

**reprezentowany przez
Kierownika
Panią Jadwigę Krukowską**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 3, 6, 7, 8 i 10 marca 2017 r. kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płoniawach-Bramurze.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wypłaty zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia klęskowego w dniu 19 lipca 2015 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym w dniu 24.05.2017 r. przez Panią Jadwigę Krukowską – kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoniawach-Bramurze, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W dniach kontroli w Ośrodku zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, stosownie do art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, tj. proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców i nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W 2015 roku gmina Płoniawy-Bramura otrzymała na wypłatę zasiłków celowych z tytułu zdarzenia klęskowego środki finansowe w kwocie 106 000 zł z udzielonej rezerwy celowej w rozdziale 85278 § 2010, którą wydatkowała w kwocie 105 573,81 zł na pomoc 6 rodzinom

i 3 osobom samotnie gospodarującym. 1 rodzina otrzymała pomoc w wysokości do 6 tys. zł, a 8 rodzin w wysokości do 20 tys. zł. Niewykorzystane środki w łącznej kwocie 426,19 zł gmina Płoniawy-Bramura zwróciła do budżetu wojewody mazowieckiego w dniach 23.09.2015 r. i 27.10.2015 r.

W świetle ustaleń kontroli zasiłki celowe przyznane zostały decyzjami administracyjnymi na wnioski poszkodowanych osób po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i oszacowaniu szkód przez powołaną przez Wójta Gminy zarządzeniem Nr 38/2015 z dnia 21 lipca 2015 r. *Komisję ds. szacowania szkód powstałych wskutek wystąpienia klęski żywiołowej – nawałnicy (burzy, huraganu) w dniu 19 lipca 2015 r.* O przyznanie pomocy wystąpili właściciele uszkodzonych przez huragan budynków mieszkalnych i osoba posiadająca pisemną zgodę właściciela na przeprowadzenie remontu uszkodzonego budynku.

Szkody zostały oszacowane przez *komisję* łącznie na kwotę 112 000 zł, najmniejsza z nich na 6 000 zł, a największa na 25 000 zł. Ośrodek nie stosował zasady miarkowania pomocy. 6 rodzinom przyznał pomoc w kwocie odpowiadającej wysokości oszacowanych przez *komisję* szkód, tj. 20 000 zł, 8 000 zł, 8 000 zł, 7 000 zł, 8 000 zł i 15 000 zł, dwóm w wysokości faktycznie poniesionych wydatków na remont uszkodzonych budynków, tj. 4 973,81 zł i 14 600 zł i jednej w wysokości 20 000 zł, gdy oszacowane szkody wynosiły 25 000 zł. Dochód osób samotnie gospodarujących lub na osobę w rodzinie w 6 rodzinach nie przekraczał 1 tys. zł, natomiast w 3 rodzinach wynosił 1 473,74 zł, 2 226,59 zł lub 6 607,73 zł. Przyznając pomoc, Ośrodek nie uwzględnił również otrzymania przez rodziny odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynków mieszkalnych. Trzy rodziny otrzymały bowiem odszkodowania w wysokości 2 868,83 zł, 7 686,91 zł lub 4 237 zł, przed przyznaniem im zasiłków celowych odpowiednio w wysokości: 4 973,81 zł, 20 000 zł lub 7 000 zł, a jedna w wysokości 14 809,43 zł, po otrzymaniu pierwszego zasiłku celowego w kwocie 6 000 zł, a przed przyznaniem drugiego w kwocie 14 000 zł.

Jednocześnie decyzje administracyjne przyznające zasiłki celowe nie zawierały wymaganego na podstawie art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257) uzasadnienia faktycznego. W przedmiotowych decyzjach organ nie odniósł się bowiem do faktycznej sytuacji osoby lub rodziny, i nie wskazał okoliczności mających wpływ na podjęte rozstrzygnięcie. W szczególności przyznając rodzinom pomoc w drodze decyzji:

- nr OPS.PŚ.4614.1.2015 z dnia 12.08.2015 r. i nr OPS.PŚ.4614.10.2015 z dnia 24.08.2015 r,
- nr OPS.PŚ.4614.2.2015 z dnia 12.08.2015 r. i nr OPS.PŚ.4614.13.2015 z dnia 16.09.2015 r,
- nr OPS.PŚ.4614.6.2015 z dnia 12.08.2015 r. i nr OPS.PŚ.4614.17.2015 z dnia 16.09.2015 r i

– nr OPS.PŚ.4614.11.2015 z dnia 16.09.2015 r.

nie uwzględnił faktu otrzymania przez nie odszkodowania. Zdaniem organu kontroli otrzymanie przez rodziny odszkodowania powinno mieć zasadniczy wpływ na rozmiar udzielonej im przez OPS pomocy. Zgodnie z art. 2 ust.1 pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Natomiast wysokość przyznanych zasiłków, za wyjątkiem 1 rodziny odpowiadała oszacowanym przez komisję stratom lub poniesionym wydatkom i nie uwzględniała, nawet w części, pokrycia strat w gospodarstwie domowym z otrzymanych przez rodziny na ten cel środków z ubezpieczenia. Decyzje o przyznaniu zasiłku celowego z tytułu zdarzenia klęskowego są decyzjami podejmowanymi w ramach uznania administracyjnego organu na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Nie oznacza to jednak dowolności organu w podejmowaniu decyzji, wręcz przeciwnie, organ ma obowiązek należycie uzasadnić swoje rozstrzygnięcie kierując się zasadami pomocy społecznej, które określają przepisy art. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Natomiast wysokość udzielonej pomocy ma służyć zaspokojeniu niezbędnych potrzeb (art. 3 ust. 1). Potrzeby rodzin zostały oszacowane przez komisję, natomiast posiadane przez rodziny zasoby w formie wypłaconego im z tytułu zdarzenia klęskowego odszkodowania zostały całkowicie pominięte przy ustalaniu wysokości zasiłku celowego.

W ocenie organu kontroli okoliczność otrzymania przez 4 rodziny odszkodowań z tytułu ubezpieczenia budynków mieszkalnych przed przyznaniem im zasiłków celowych miała istotny wpływ na sytuację rodzin, i tym samym możliwość częściowego przywrócenia we własnym zakresie gospodarstw do stanu umożliwiającego realizację podstawowych potrzeb mieszkaniowych. Zasoby te powinny być uwzględnione przez Ośrodek i mieć istotny wpływ na wielkość przyznanej rodzinom pomocy i wydatkowanej przez gminę dotacji na usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Świadczenia pomocy nie są bowiem rekompensatą za poniesione straty, lecz służą zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych, których rodzina w oparciu o własne zasoby nie jest w stanie zabezpieczyć. Traktując świadczenia pomocy społecznej jako zadośćuczynienie za szkody poniesione na skutek zdarzenia klęskowego, kierownik OPS naruszył zarówno podstawowe zasady przyznawania świadczeń pomocy społecznej określone w art. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej, jak i przepisy art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.). Otrzymane bowiem przez te rodziny zasiłki celowe i odszkodowania łącznie przekraczały wartość oszacowanych przez komisję szkód, odpowiednio o kwotę 7 686,91 zł, 9 809,43

zł i 4 237 zł lub poniesionych wydatków o kwotę 2 868,83zł. Dlatego organ kontroli uznał, że dotacja celowa przeznaczona na wypłatę zasiłków celowych w kwocie przekraczającej różnicę pomiędzy wartością szkody a otrzymanym odszkodowaniem nie została wykorzystana na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej tych rodzin, i tym samym wykorzystana zgodnie z celem, na jaki została uruchomiona i przekazana gminie Płoniawy-Bramura.

Podlega zatem, zgodnie z ww. przepisami ustawy o finansach publicznych, zwrotowi w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy sumą otrzymanych zasiłków celowych i odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego przez te rodziny a kosztem wyrządzonych szkód w ich gospodarstwach, tj. w łącznej kwocie 24 602,17 zł.

Jednocześnie 3 spośród tych rodzin, po otrzymaniu zasiłków z Ośrodka, nie udokumentowało wydatków fakturami lub rachunkami na łączną kwotę 4 295,82 zł. Łącznie wydatków na kwotę 19 344,82 zł, stosownymi fakturami lub rachunkami nie udokumentowało 7 rodzin.

Zakwestionowane przez organ kontroli faktury dokumentowały wydatki na materiały i usługi remontowe budynków mieszkalnych, które zostały poniesione przed przyznaniem lub wypłatą rodzinom zasiłków celowych na podstawie decyzji:

- OPS.PŚ.4614.10.2015 z dnia 24.08.2015 r. – na kwotę 2 997,25 zł (faktura Nr 595/2015 z dnia 22.08.2015 r. na kwotę 2 997,25 zł),
- OPS.PŚ.4614.13.2015 z dnia 16.09.2015 r. – na kwotę 298,57 zł (faktura Nr 32/2015 z dnia 07.08.2015 r. i dowód wpłaty KP z dnia 21.08.2015 r. na kwotę 550 zł, potwierdza poniesione wydatki w kwocie 83,70 zł po przyznaniu w dniu 12.08.2015 r. zasiłku celowego w wysokości 6 000 zł),
- OPS.PŚ.4614.4.2015 z dnia 12.08.2015 r. – na kwotę 4 600 zł (faktura Nr 146/08/2015 z dnia 06.08.2015 r. na kwotę 4 600,01 zł),
- OPS.PŚ.4614.5.2015 z dnia 12.08.2015 r. – na kwotę 4 600 zł (faktura Nr 145/08/2015 z dnia 06.08.2015 r. na kwotę 4 600,67 zł),
- OPS.PŚ.4614.7.2015 z dnia 12.08.2015 r. – na kwotę 4 600 zł (faktura Nr 144/08/2015 z dnia 06.08.2015 r. na kwotę 4 600,67 zł),
- OPS.PŚ.4614.17.2015 z dnia 16.09.2015 r. – na kwotę 1 000 zł (faktura Nr F/003092/15 z dnia 17.08.2015 r. na kwotę 9 200,02 zł, potwierdza poniesione wydatki w kwocie 6 000 zł po przyznaniu w dniu 12.08.2015 r. zasiłku celowego w wysokości 6 000 zł) i
- OPS.PŚ.4614.12.2015 z dnia 16.09.2015 r. – na kwotę 1 249 zł (faktura Nr 090329/M z dnia 18.09.2015 r. na kwotę 1 249,91 zł, zasiłek w kwocie 5 000 zł wypłacono 21.09.2015 r.)

Mając na uwadze powyższe ustalenia należy wskazać, że rozliczenie przez OPS w Płoniawach-Bramurze przyznanych zasiłków nastąpiło również z naruszeniem ww. zasad pomocy społecznej. Ośrodek przyjął bowiem do rozliczenia faktury dokumentujące wydatki rodzin na remont budynku mieszkalnego przed przyznaniem im lub wypłatą zasiłków. Faktury te dowodzą, że rodziny w oparciu o własne możliwości, uprawnienia czy zasoby przywróciły w części lub całości budynki mieszkalne do pożądanego stanu. Świadczenia z pomocy społecznej nie służą natomiast refundacji wydatków rodzinom, nawet jeśli zostały one poniesione na zaspokojenie niezbędnych potrzeb mieszkaniowych.

Jednocześnie, wobec złożonych w dniach 19 i 24 maja 2017 r. wyjaśnień 4 rodzin lub osób, które nie miały ubezpieczonych budynków mieszkalnych oraz złożonych przez wykonawców usług remontowo-dekarskich w dniu 21 czerwca 2017 r. oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej, że faktury Nr 146/08/2015, Nr 145/08/2015 i Nr 144/08/2015 z dnia 06.08.2015 r. oraz Nr 090329/M z dnia 18.09.2015 r. zostały opłacone przez wykonawców usług remontowo-dekarskich, a rodziny lub osoby zwróciły im pieniądze po otrzymaniu zasiłków celowych, organ kontroli odstąpił od żądania zwrotu dotacji w kwocie 15 049 zł, której wydatkowanie uzasadniały ww. faktury. Uznał bowiem za wiarygodne ww. oświadczenia, w sytuacji gdy inne wydatki rodzin lub osób z przyznanego zasiłku celowego były udokumentowane stosownymi fakturami wystawionymi przez tych wykonawców.

Z uwagi, że pozostałe nieudokumentowane fakturami kwoty 2 997,25 zł, 298,57 zł i 1 000 zł dotyczą rodzin, które otrzymały odszkodowania, a w przypadku 1 z nich nieudokumentowana fakturami kwota wydatków (2 997,25 zł) była wyższa niż otrzymane przez nią odszkodowanie (2 868,83 zł) zwrotowi do budżetu wojewody mazowieckiego podlega również kwota 128,42 zł.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest pani Jadwiga Krukowska – kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoniawach-Bramurze, która z upoważnienia wójta gminy Płoniawy-Bramura wydała przedmiotowe decyzje przyznające zasiłki celowe z tytułu zdarzenia klęskowego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości zobowiązuję się do podjęcia działań w celu realizacji następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Zwrócić w terminie 15 dni do budżetu wojewody mazowieckiego wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem środki finansowe w kwocie 24 730,59 zł, z udzielonej w 2015 r. dotacji celowej w rozdziale 85278 § 2010, wraz z odsetkami naliczonymi w wysokości określonej jak

dla zaległości podatkowych, stosownie do art. 169 ust. 1 pkt 1, ust. 4 i ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

2. Świadczenia pomocy społecznej przyznawać zgodnie z zasadami ustalonymi w art. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Umieszczać w decyzjach podejmowanych w ramach uznania administracyjnego organu uzasadnienie faktyczne podjętego rozstrzygnięcia, stosownie do wymogu art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jednostka organizacyjna pomocy społecznej może w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do wojewody mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez wojewodę mazowieckiego zastrzeżeń, należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce, ul. Gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Włodzimierz Załęski
Wójt Gminy Płoniawy-Bramura
06-210 Płoniawy-Bramura 83a.
2. A/a.